

РЕЦЕНЗИЯ

от

**доц. д-р Ангел Ангелов Заберски, департамент „Музика“ на
НБУ,**

**професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство“
за докторската дисертация**

на

Етиен Херцел Леви

**на тема: „Музикални певчески формати в България: Мюзик
Айдъл, X-фактор и Като две капки вода“**

за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“

Професионално направление: 8.3. Музикално и танцово изкуство

Научен ръководител: проф. д-р Милена Шушулова-Павлова

Изключителният професионален опит и музикалната кариера на доц. Етиен Леви са безспорни и аз съм наясно с това. Зная, че след завършването на Консерваторията, професионалният му път е на активен солов изпълните и участник във вокални групи. Той е и създател на небезизвестната вокална група „Трик“, има и множество награди у нас и в чужбина. Вече дълги години той съчетава изявите си на сцена с преподавателската дейност, предавайки опита си на млади таланти както в Музикалната академия, така и в Нов български университет. Заради популярността си от 2007 г. насам той участва и в различни музикални формати.

Именно на тези формати е посветен и представен неговият труд. Разнообразните аспекти и превъплъщения му позволяват да изследва, сравни и обоснови практическите си дейности на теоретично ниво. В този смисъл емпиричните наблюдения, анализи, изводи, както и принципите, правилата и резултатите от прилагането на тези музикални форми могат да бъдат използвани като отправна точка за дисертацията.

Мнобройните формати в различни телевизии, зрителският интерес и изпълнителските постижения на участниците, задачите на журитата и менторите, значението на тези формати за развитието на артистичната кариера и качества на певците, показват **смисъла на това изследване**.

Дисертационният труд е в обем от 139 страници и е логически структурирана с увод, четири глави, заключение, приноси, библиография, източници и две приложения. От тях 122 страници са основен текст, съдържа 377 пояснения под черта, 10 страници библиография, която включва 125 литературни и интернет източници. Авторефератът съдържа 31 страници, включва съществени моменти на дисертацията, съответстващи на основните положения и приносите.

В **увода** докторантът излага причините за своя интерес към темата и представя нейните проблеми. Основните цели, задачи и методология са добре обяснени. Проследява историята на телевизионните певчески формати. Изследва и описва реализираните в България формати и участниците в тях. Проследява ефекта от вокалното обучение на изпълнителите от Мюзик айдъл и Х-фактор за подобряване на вокалните им умения. Следи какво са постигнали победителите в „Мюзик айдъл“ и „Х-фактор“ като вокални изпълнители след участието си в тези формати. Проследява значението на вокалното обучение за изпълнителите „като две капки вода“ за подобряване на техните изпълнителски умения и повишаване на качеството на вокалните им изпълнения.

Първа глава е отредена на историческото развитие на музикалните певчески формати. Авторът показва отлична осведоменост по темата – при разглеждане на предпоставките за възникване на форматите, разпространението им по света и появата им в България.

Във **втора глава** се разглеждат характеристиките на форматите „Мюзик айдъл“ и „Х-фактор“, както и реализацията на победителите след приключване на форматите. В резултат на изследването си докторантът стига до извода, че победителите и от двата формата се реализират професионално. Според него „Х-фактор“ оказва по-успешен в развитието на кариерата на младите изпълнители благодарение на договора с музикалната компания „Вирджиния рекърдс“, която продуцира първите им изяви.

В **третата глава** авторът описва вокалната работа с участниците от „Мюзик айдъл“ и „Х-фактор“. В нея той разглежда естеството на вокалното изпълнение и специфичните за изпълнението на поп и рок музиката. Авторът ясно излага теоретичните си познания в областта на вокалната педагогика. Той точно и ясно описва методическите стъпки във вокалното обучение на изпълнителите и изследва техните вокално изпълнителски умения.

В **четвърта глава** е описан телевизионния певчески формат за имитации „Като две капки вода“ - журито, участниците, тяхната вокална подготовка и резултатите от нея. Авторът използва същите методи на изследване при подготовката на имитациите на песни на участниците както в „Мюзик айдъл“ и „Х-фактор“.

Приноси:

- Направен е исторически преглед на известните певчески формати в България. Подробно са описани форматите на „Мюзик Айдъл“, „Х-фактор“ и „Като две капки вода“. Разгледана е появата на телевизионните формати за певчески предавания в България.

- За първи път в България се прави изследване за ефективността на вокалната подготовка по време на участието на изпълнители в певчески формати.

- Описана е работата с участниците и са изведени резултати, за да се потвърди ефективността на вокалното им обучение. В следствие участниците успешно прилагат придобитите знания, умения и компетентности в своите изпълнения.

- Разгледана е реализацията на победителите от „Мюзик айдъл“ и „Х-фактор“ след приключване на участието им във форматите.

- Вокалната работа с участниците в „Като две капки вода“ е от значение за развиване на техните умения и подобряване на качеството на вокалните им превъплъщения.

- Докторската дисертация предлага голяма събирателска работа с един сериозен преглед на активните и най-атрактивни артисти (певци и не певци) – на сцената в България в последните 20-30 години, които показват лицето на популярната култура у нас.

- Докторската теза категорично доказва, че тези музикални формати не само предоставят възможност на нови изпълнители, но и формират нови стандарти и тенденции в българската музикална индустрия. Мнозина от бившите участници продължават успешните си кариери след участието си в тези предавания, което допринася за разнообразието и качеството на музикалната култура в страната.

- Друг принос в разработката на тезата е, че докторанта определено доказва това, че музикалните формати не само създават музикални звезди, но и оказват социално въздействие, стимулирайки обществен интерес и подкрепа. Те събират зрители, независимо от възрастта и предоставят възможност за обществено обсъждане на музикалната култура.

Заклучение:

И накрая нека обобща: - трудът на доц. Етиен Леви умело съчетава изследователски и практически аспекти в своите цели и задачи, демонстрира професионална компетентност в писмената и изследователска част. Дисертационният труд отговаря на изискванията за дисертация, има значителни приноси и показва, че кандидатът притежава знания и опит, умеейки да обработва и анализира голям обем от материали.

Считам, че дисертационния труд ми дава основание да предложа на научното жури да присъди образователната и научна степен „доктор” на **Етиен Херцел Леви.**

03.01. 2024 г.

гр. София

доц. д-р Ангел Заберски